I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

SUOSITUKSET

EUROOPAN PARLAMENTTI

NEUVOSTO

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 23 päivänä huhtikuuta 2008,

eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen perustamisesta elinikäisen oppimisen edistämiseksi

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2008/C 111/01)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 149 artiklan 4 kohdan ja 150 artiklan 4 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ([1]),

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ([2]),

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ([3]),

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Kansalaisten tietojen, taitojen ja pätevyyksien kehittäminen ja tunnustaminen on keskeistä heidän yksilöllisen kehityksensä sekä Euroopan yhteisön kilpailukyvyn, työllisyyden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kannalta. Tällainen kehittäminen ja tunnustaminen helpottaisi työntekijöiden ja oppijoiden valtioiden rajat ylittävää liikkuvuutta ja edistäisi kysynnän ja tarjonnan edellytysten täyttämistä Euroopan työmarkkinoilla. Sen vuoksi olisi edistettävä ja parannettava kaikkien ihmisten, myös epäedullisessa asemassa olevien henkilöiden, pääsyä elinikäiseen oppimiseen ja siihen osallistumista sekä tutkintojen käyttöä kansallisella ja yhteisön tasolla.

(2) Lissabonissa vuonna 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto totesi päätelmissään, että pätevyyksien selkeyttäminen on yksi päätekijöistä pyrittäessä mukauttamaan koulutusjärjestelmiä osaamisyhteiskunnan vaatimuksiin yhteisössä. Lisäksi Barcelonassa vuonna 2002 kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti lisäämään yhteistyötä korkea-asteen koulutuksen alalla ja parantamaan avoimuutta ja tunnustamismenetelmiä ammatillisen koulutuksen alalla.

(3) Elinikäisestä oppimisesta 27 päivänä kesäkuuta 2002 annetussa neuvoston päätöslauselmassa ([4]) komissiota kehotettiin luomaan tiiviissä yhteistyössä neuvoston ja jäsenvaltioiden kanssa puitteet todistusten tunnustamiselle koulutuksen alalla Bolognan prosessin tulosten perusteella ja edistämällä vastaavia toimia ammatillisen koulutuksen alalla.

(4) Koulutus 2010 -työohjelman täytäntöönpanosta vuosina 2004 ja 2006 hyväksytyissä neuvoston ja komission yhteisissä raporteissa korostettiin tarvetta kehittää eurooppalainen tutkintojen viitekehys.

(5) Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien Kööpenhaminan prosessin yhteydessä 15 päivänä marraskuuta 2004 antamissa päätelmissä ammatillisen koulutuksen tehostetun eurooppalaisen yhteistyön tulevista painotuksista pidettiin

([1]) EUVL C 175, 27.7.2007, s. 74.
([2]) EUVL C 146, 30.6.2007, s. 77.
([3]) Euroopan parlamentin lausunto, annettu 24. lokakuuta 2007 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 14. helmikuuta 2008.
([4]) EYVL C 163, 9.7.2002, s. 1.

ensisijaisen tärkeänä sellaisen joustavan ja selkeän eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen kehittämistä, joka perustuu avoimuuteen ja keskinäiseen luottamukseen ja muodostaa yhteiset vertailupuitteet koulutuksen alalla.

(6) Epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tulosten validointia olisi edistettävä epävirallisen ja arkioppimisen määrittämistä ja validointia koskevista Euroopan laajuisista periaatteista 28 päivänä toukokuuta 2004 tehtyjen neuvoston päätelmien mukaisesti.

(7) Brysselissä maaliskuussa 2005 ja maaliskuussa 2006 kokoontunut Eurooppa-neuvosto piti tärkeänä eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen hyväksymistä.

(8) Tässä suosituksessa otetaan huomioon yhteisön yhteisistä puitteista tutkintojen ja pätevyyksien selkeyttämiseksi (Europass) 15 päivänä joulukuuta 2004 tehty Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 2241/2004/EY ([1]) sekä elinikäisen oppimisen avaintaidoista 18 päivänä joulukuuta 2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus 2006/962/EY ([2]).

(9) Tämä suositus on yhdenmukainen niiden eurooppalaisen korkeakoulutusalueen puitteiden ja koulutussyklien kuvausten kanssa, joista 45 Euroopan maan korkeaasteen koulutuksesta vastaavat ministerit sopivat Bergenissä 19 ja 20 päivänä toukokuuta 2005 osana Bolognan prosessia.

(10) Ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksesta 23 ja 24 päivänä toukokuuta 2004 annetuissa neuvoston päätelmissä, eurooppalaisen yhteistyön jatkamisesta korkea-asteen koulutuksen laadun varmistamisessa 15 päivänä helmikuuta 2006 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksessa 2006/143/EY ([3]) sekä eurooppalaisen korkeakoulutusalueen laadunvarmistusstandardeissa ja -ohjeistoissa, joista korkea-asteen koulutuksesta vastaavat ministerit sopivat Bergenissä, annetaan yhteiset laadunvarmistuksen periaatteet, joiden on tarkoitus tukea eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen täytäntöönpanoa.

(11) Tämä suositus ei vaikuta ammattipätevyyden tunnustamisesta 7 päivänä syyskuuta 2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY ([4]) soveltamiseen; kyseisessä direktiivissä vahvistetaan sekä asiaan liittyvien kansallisten viranomaisten että muuttajien oikeudet ja velvollisuudet. Viittaus eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tasoihin ei saisi vaikuttaa työmarkkinoille pääsyyn silloin, kun ammattipätevyys on tunnustettu direktiivin 2005/36/EY mukaisesti.

(12) Tämän suosituksen tavoitteena on luoda yhteinen viitekehys, jonka avulla voidaan tarkastella vastaavuuksia yleissivistävän, korkea-asteen ja ammatillisen koulutuksen eri tutkintojärjestelmien ja niiden tasojen välillä. Tällä tavoin parannetaan kansalaisten eri jäsenvaltioiden käytännön mukaisesti myönnettävien tutkintojen avoimuutta, vertailukelpoisuutta ja siirrettävyyttä. Kunkin tutkintotason olisi periaatteessa oltava saavutettavissa erilaisten koulutus- ja uravalintojen kautta. Lisäksi eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tavoitteena on tehdä toimialajärjestöille mahdolliseksi vahvistaa tutkintojärjestelmänsä ja yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen väliset yhteydet ja tällä tavoin osoittaa kansainvälisten toimialakohtaisten tutkintojen yhteys kansallisiin tutkintojärjestelmiin. Näin ollen tällä suosituksella osaltaan edistetään laajempia elinikäisen oppimisen tavoitteita ja lisätään työntekijöiden ja oppijoiden työllistettävyyttä, liikkuvuutta ja yhteiskuntaan integroitumista. Selkeät laadunvarmistuksen periaatteet ja tietojen vaihto tukevat sen täytäntöönpanoa, sillä ne auttavat rakentamaan keskinäistä luottamusta.

(13) Tällä suosituksella olisi edistettävä koulutusjärjestelmien nykyaikaistamista, yhteyksien luomista koulutuksen ja työelämän välille sekä siltojen rakentamista virallisen, epävirallisen ja arkioppimisen välille, mikä johtaa myös kokemuksen kautta hankittujen oppimistulosten validointiin.

(14) Tämä suositus ei korvaa eikä siinä määritellä kansallisia tutkintojärjestelmiä ja/tai tutkintoja. Eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä ei kuvata yksittäisiä tutkintoja tai yksittäisen henkilön pätevyyksiä, ja yksittäiset tutkinnot olisi määritettävä soveltuvalle eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tasolle asiaan liittyvien kansallisten tutkintojärjestelmien kautta.

(15) Tämä suositus on toissijaisuusperiaatteen mukainen, koska sillä tuetaan ja täydennetään jäsenvaltioiden toimia helpottamalla edelleen niiden yhteistyötä avoimuuden lisäämiseksi sekä liikkuvuuden ja elinikäisen oppimisen edistämiseksi, ottaen myös huomioon, että suositus ei ole sitova. Se olisi pantava täytäntöön kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti.

(16) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän suosituksen tavoitetta eli sellaisen yhteisen viitekehyksen luomista, jonka avulla voidaan tarkastella vastaavuuksia eri tutkintojärjestelmien ja niiden tasojen välillä, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä suosituksessa ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen,

([1]) EUVL L 390, 31.12.2004, s. 6.
([2]) EUVL L 394, 30.12.2006, s. 10.
([3]) EUVL L 64, 4.3.2006, s. 60.
([4]) EUVL L 255, 30.9.2005, s. 22, direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 2006/100/EY (EUVL L 363, 20.12.2006, s. 141).

SUOSITTAVAT, ETTÄ JÄSENVALTIOT:

1. käyttävät eurooppalaista tutkintojen viitekehystä välineenä, jolla voidaan vertailla eri tutkintojärjestelmien tutkintotasoja ja edistää sekä elinikäistä oppimista että yhtäläisiä mahdollisuuksia osaamisyhteiskunnassa samoin kuin Euroopan työmarkkinoiden syvempää yhdentymistä siten, että samalla kunnioitetaan kansallisten koulutusjärjestelmien rikasta monimuotoisuutta;

2. kuvailevat vuoteen 2010 mennessä vastaavuudet kansallisten tutkintojärjestelmiensä ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen välillä erityisesti viittaamalla kansallisissa tutkintotasoissa selkeällä tavalla liitteessä II esitettyihin tasoihin ja tarvittaessa kehittämällä kansallisia tutkintojen viitekehyksiä kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti;

3. toteuttavat tarvittaessa toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että vuoteen 2012 mennessä kaikissa toimivaltaisten viranomaisten myöntämissä uusissa tutkintotodistuksissa, todistuksissa ja Europass-asiakirjoissa on kansallisten tutkintojärjestelmien mukainen selkeä maininta vastaavasta eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tasosta;

4. noudattavat oppimistuloksiin perustuvaa lähestymistapaa tutkintojen määrittelyssä ja kuvauksessa sekä edistävät epävirallisen ja arkioppimisen validointia 28 päivänä toukokuuta 2004 annetuissa neuvoston päätelmissä sovittujen yhteisten Euroopan laajuisten periaatteiden mukaisesti kiinnittäen erityistä huomiota kansalaisiin, jotka todennäköisimmin joutuvat työttömiksi tai epävarmaan työsuhteeseen ja joiden elinikäistä oppimista ja työmarkkinoille pääsyä tällainen lähestymistapa saattaisi edistää;

5. edistävät ja soveltavat liitteessä III esitettyjä koulutuksen laadunvarmistuksen periaatteita kuvaillessaan kansallisten tutkintojärjestelmien mukaisia korkea-asteen ja ammatillisen koulutuksen tutkintoja eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen mukaan;

6. nimeävät jäsenvaltioiden kulloisiinkin rakenteisiin ja vaatimuksiin kytkeytyviä kansallisia koordinointipisteitä tukemaan ja, yhdessä muiden asiaan liittyvien kansallisten viranomaisten kanssa, ohjaamaan kansallisen tutkintojärjestelmän ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen välisiä suhteita, näiden suhteiden laadun ja avoimuuden edistämiseksi.

   Kansallisten koordinointipisteiden tehtäviin olisi kuuluttava:

   a) kansallisten tutkintojärjestelmien tutkintotasojen luokitteleminen liitteessä II kuvatuille eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tasoille;

   b) sen varmistaminen, että kansallisten tutkintotasojen luokittelemisessa eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen mukaisesti käytetään avoimia menetelmiä, jotta niiden vertailu on helpompaa, ja että luokittelun johdosta tehtävät päätökset julkistetaan;

   c) sidosryhmille annettava tiedotus ja ohjaus siitä, miten kansalliset tutkinnot kansallisten tutkintojärjestelmien kautta vastaavat eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tasoja;

   d) kaikkien kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti asiaan liittyvien sidosryhmien, muun muassa korkeasteen ja ammatillisten koulutuslaitosten, työmarkkinaosapuolten, toimialojen sekä Euroopan tasolla tapahtuvan tutkintojen vertailun ja käytön asiantuntijoiden kannustaminen osallistumaan toimintaan.

KANNATTAVAT KOMISSION AIKOMUSTA:

1. tukea jäsenvaltioita edellä esitettyjen toimien toteutuksessa ja kansainvälisiä toimialajärjestöjä tässä suosituksessa esitetyn eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen viitetasojen ja periaatteiden käytössä erityisesti helpottamalla yhteistyötä, hyvien käytäntöjen vaihtoa ja testausta (muun muassa vapaaehtoisten vertaistarkastelujen ja yhteisön ohjelmien mukaisten pilottihankkeiden avulla), käynnistämällä tiedotustoimia ja konsultaatioita sosiaalisen vuoropuhelun komiteoiden kanssa sekä kehittämällä tuki- ja ohjausmateriaalia;

2. perustaa viimeistään 23 päivänä huhtikuuta 2009 eurooppalaista tutkintojen viitekehystä käsittelevä neuvoa-antava ryhmä (joka koostuu jäsenvaltioiden edustajista ja johon eurooppalaiset työmarkkinaosapuolet ja muut sidosryhmät tarvittaessa osallistuvat), joka vastaa tutkintojärjestelmien ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen välisten vastaavuuksien kuvailuprosessin yleisestä johdonmukaisuudesta ja sen selkeyden edistämisestä;

3. arvioida yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa asianomaisia sidosryhmiä kuultuaan tämän suosituksen johdosta toteutettuja toimia, muun muassa neuvoa-antavan ryhmän tehtävänkuvaa ja toiminnan kestoa, ja antaa viimeistään 23 päivänä huhtikuuta 2013 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus saaduista kokemuksista ja vaikutuksista tulevaisuuteen, joihin tarvittaessa kuuluu tämän suosituksen uudelleentarkastelu ja tarkistaminen;

4. edistää eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen ja nykyisten tai tulevien korkea-asteen ja ammatillisen koulutuksen eurooppalaisten opintosuoritusten ja arvosanojen siirtojärjestelmien välisiä tiiviitä yhteyksiä kansalaisten liikkuvuuden parantamiseksi ja oppimistulosten tunnustamisen helpottamiseksi.

Tehty Strasbourgissa 23 päivänä huhtikuuta 2008.

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*
H.-G. PÖTTERING	J. LANARČIČ

LIITE I

Määritelmät

Tässä suosituksessa tarkoitetaan:

a) ’tutkinnolla’: arviointi- ja validointiprosessin virallista tulosta, joka saadaan, kun toimivaltainen elin vahvistaa, että henkilö on saavuttanut tietyt vaatimukset täyttävät oppimistulokset;

b) ’kansallisella tutkintojärjestelmällä’: kaikkia jäsenvaltion toimia, jotka liittyvät oppimisen tunnustamiseen, sekä muita mekanismeja, joilla koulutus kytketään työmarkkinoihin ja kansalaisyhteiskuntaan. Tähän kuuluvat myös laadunvarmistusta, arviointia ja tutkintojen myöntämistä koskevien institutionaalisten järjestelyjen ja prosessien kehittäminen ja toteutus. Kansallinen tutkintojärjestelmä voi koostua useista alajärjestelmistä, ja siihen voi sisältyä kansallinen tutkintojen viitekehys;

c) ’kansallisella tutkintojen viitekehyksellä’: välinettä, jolla tutkinnot luokitellaan tiettyjen kriteerien perusteella saavutetun oppimistason mukaan ja jonka tavoitteena on integroida ja koordinoida kansallisia tutkintojen alajärjestelmiä ja parantaa tutkintojen selkeyttä, suorittamismahdollisuuksia, edistymistä ja laatua suhteessa työmarkkinoihin ja kansalaisyhteiskuntaan;

d) ’toimialalla’: ammattitoimintojen ryhmittymää, joka on muodostettu pääasiallisen taloudellisen tehtävän, tuotteen, palvelun tai tekniikan perusteella;

e) ’kansainvälisellä toimialajärjestöllä’: kansallisten toimialojen intressejä edustavien kansallisten järjestöjen, esimerkiksi työnantajien ja ammatillisten järjestöjen, yhteenliittymää;

f) ’oppimistuloksilla’: toteamusta siitä, mitä oppija tietää ja ymmärtää ja pystyy tekemään oppimisprosessin päätteeksi; oppimistulokset määritellään tietoina, taitoina ja pätevyyksinä;

g) ’tiedoilla’: oppimalla tapahtuneen asioiden omaksumisen tulosta. Tiedot muodostuvat työ- tai opintoalaan liittyvien faktojen, periaatteiden, teorioiden ja käytäntöjen kokonaisuudesta. Eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä tiedot voivat olla teoria- ja/tai faktatietoja;

h) ’taidoilla’: kykyä soveltaa tietoja ja käyttää tietotaitoa tehtävien suorittamiseen ja ongelmien ratkaisuun. Eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä taidot kuvataan kognitiivisina (loogisen, intuitiivisen ja luovan ajattelun käyttö) tai käytäntöön liittyvinä (kätevyys ja menetelmien, materiaalien ja työkalujen ja -välineiden käyttö);

i) ’pätevyydellä’: todistettua kykyä käyttää tietoja, taitoja sekä henkilökohtaisia, sosiaalisia ja/tai menetelmällisiä valmiuksia työ- tai opintotilanteissa ja ammatilliseen ja henkilökohtaiseen kehitykseen. Eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä pätevyyttä kuvataan vastuun ja itsenäisyyden perusteella.

LIITE II

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen (European Qualifications Framework, EQF) tasojen kuvaukset

Kukin kahdeksasta tasosta on määritelty kuvailemalla oppimistulokset, jotka olennaisesti liittyvät kyseisen tason tutkintoihin missä tahansa tutkintojärjestelmässä

	Tiedot	Taidot	Pätevyys
	EQF:ssä tiedot voivat olla teoria- ja/tai faktatietoja	EQF:ssä taidot kuvataan kognitiivisina (loogisen, intuitiivisen ja luovan ajattelun käyttö) ja käytäntöön liittyvinä (kätevyys ja menetelmien, materiaalien, työkalujen ja -välineiden käyttö)	EQF:ssä pätevyys kuvataan vastuun ja itsenäisyyden perusteella
Taso 1 Tason 1 olennaiset oppimistulokset ovat	yleistiedot	yksinkertaisten tehtävien suorittamiseksi vaadittavat perustaidot	työskentely tai opiskelu selkeässä toimintaympäristössä suoran valvonnan alaisena
Taso 2 Tason 2 olennaiset oppimistulokset ovat	työ- tai opintoalan perustiedot	kognitiiviset ja käytännön perustaidot, joita vaaditaan asiaan liittyvän informaation hyödyntämiseen tehtävien suorittamiseksi ja rutiininomaisten ongelmien ratkaisemiseksi käyttäen yksinkertaisia sääntöjä ja työkaluja	jonkin verran itsenäisyyttä vaativa valvottu työskentely tai opiskelu
Taso 3 Tason 3 olennaiset oppimistulokset ovat	tiedot työ- tai opintoalan faktoista, periaatteista, prosesseista ja yleisistä käsitteistä	tietyt kognitiiviset ja käytännön taidot, joita vaaditaan tehtävien suorittamiseen ja ongelmien ratkaisemiseen valitsemalla ja soveltamalla perusmenetelmiä, -työkaluja, -materiaaleja ja -informaatiota	vastuun ottaminen työhön tai opintoihin liittyvien tehtävien suorittamisesta oman toiminnan mukauttaminen olosuhteisiin ongelmien ratkaisemisessa
Taso 4 Tason 4 olennaiset oppimistulokset ovat	työ- tai opintoalan fakta- ja teoriatiedot laajoissa asiayhteyksissä	tietyt kognitiiviset ja käytännön taidot, joita vaaditaan tuotettaessa ratkaisuja työ- tai opintoalan erityisongelmiin	itsenäinen työskentely noudattaen yleensä ennustettavien, mutta mahdollisesti muuttuvien työ- tai opintoympäristöjen suuntaviivoja muiden suorittamien rutiinitehtävien valvonta, osittaisen vastuun ottaminen työhön tai opintoihin liittyvien toimien arvioinnista ja parantamisesta
Taso 5 (*) Tason 5 olennaiset oppimistulokset ovat	työ- tai opintoalan laaja-alaiset, erikoistuneet fakta- ja teoriatiedot sekä kyseisten tietojen rajojen ymmärtäminen	laaja-alaiset kognitiiviset ja käytännön taidot, joita vaaditaan tuotettaessa luovia ratkaisuja abstrakteihin ongelmiin	johtaminen ja valvonta työn tai opintojen toimintaympäristöissä, jotka muuttuvat ennakoimattomasti oman ja muiden suoritusten tarkastelu ja kehittäminen

Taso 6 (**) Tason 6 olennaiset oppimistulokset ovat	edistyneet työ- tai opintoalan tiedot, joihin liittyy teorioiden ja periaatteiden kriittinen ymmärtäminen	edistyneet taidot, jotka osoittavat asioiden hallintaa ja kykyä innovaatioihin ja joita vaaditaan erikoistuneella työ- tai opintoalalla monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseen	monimutkaisten teknisten tai ammatillisten toimien tai hankkeiden johtaminen, vastuun ottaminen päätöksenteosta ennakoimattomissa työ- tai opintoympäristöissä vastuun ottaminen yksittäisten henkilöiden ja ryhmien ammatillisen kehityksen hallinnasta
Taso 7 (***) Tason 7 olennaiset oppimistulokset ovat	pitkälle erikoistuneet, osittain työ- tai opintoalan huippuosaamista vastaavat tiedot, joita käytetään itsenäisen ajattelun ja/tai tutkimuksen perustana alan ja eri alojen rajapintojen tietoihin liittyvien kysymysten kriittinen ymmärtäminen	erikoistuneet ongelmanratkaisutaidot, joita vaaditaan tutkimus- ja/tai innovaatiotoiminnassa uusien tietojen ja menettelyjen kehittämiseen ja eri alojen tietojen yhdistämiseen	monimutkaisten, ennakoimattomien ja uusia strategisia lähestymistapoja vaativien työ- tai opintoympäristöjen johtaminen ja muuttaminen vastuun ottaminen ammattialan tietojen ja käytäntöjen kartuttamisesta ja/tai ryhmien strategisen toiminnan arvioinnista
Taso 8 (****) Tason 8 olennaiset oppimistulokset ovat	tiedot, jotka sijoittuvat työ- tai opintoalan kaikkein edistyneimmälle tasolle ja alojen väliselle rajapinnalle	kaikkein edistyneimmät ja erikoistuneimmat taidot ja tekniikat, mukaan luettuina synteesien tekeminen ja arviointi, joita vaaditaan keskeisten ongelmien ratkaisemiseen tutkimus- ja/tai tai innovaatiotoiminnassa ja nykyisten tietojen tai ammattikäytäntöjen laajentamiseen ja uudelleenmäärittelyyn	näyttöä huomattavasta auktoriteetista, innovointikyvystä, itsenäisyydestä, tieteellisestä ja ammatillisesta luotettavuudesta ja kestävästä sitoutumisesta uusien ideoiden tai prosessien kehittämiseen merkittävimmissä työ- tai opintoympäristöissä, tutkimustoiminta mukaan luettuna

Yhteensopivuus eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehyksen kanssa

Eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehys sisältää syklien kuvaukset.

Jokaisen syklin kuvauksessa esitetään kyseisen syklin päättävään tutkintoon liittyvät yleiset tyypilliset saavutus- ja osaamisodotukset.

(*) Bolognan prosessiin liittyvässä yhteisessä laatualoitteessa kehitetty korkea-asteen koulutuksen (ensimmäiseen sykliin sisältyvän tai liittyvän) lyhyen syklin kuvaus vastaa EQF-tason 5 oppimistuloksia.

(**) Osana Bolognan prosessia Bergenissä toukokuussa 2005 kokoontuneiden korkea-asteen koulutuksesta vastaavien ministerien hyväksymän eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehyksen ensimmäisen syklin kuvaus vastaa EQF-tason 6 oppimistuloksia.

(***) Osana Bolognan prosessia Bergenissä toukokuussa 2005 kokoontuneiden korkea-asteen koulutuksesta vastaavien ministerien hyväksymän eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehyksen toisen syklin kuvaus vastaa EQF-tason 7 oppimistuloksia.

(****) Osana Bolognan prosessia Bergenissä toukokuussa 2005 kokoontuneiden korkea-asteen koulutuksesta vastaavien ministerien hyväksymän eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehyksen kolmannen syklin kuvaus vastaa EQF-tason 8 oppimistuloksia.

LIITE III

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen puitteissa noudatettavat korkeakoulu- ja ammatillisen koulutuksen yhteiset laadunvarmistusperiaatteet

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen täytäntöönpanossa laadunvarmistus — joka on välttämätöntä korkeakoulu- ja ammatillisen koulutuksen luotettavuuden ja kehittämisen varmistamiseksi — olisi toteutettava seuraavien periaatteiden mukaisesti:

— Laadunvarmistuksen toimintalinjojen ja menettelyjen on tuettava kaikkia eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tasoja.

— Laadunvarmistuksen on oltava erottamaton osa oppilaitosten sisäistä johtamista.

— Laadunvarmistukseen on sisällyttävä ulkoisten valvontaelinten tai -organisaatioiden säännöllisin väliajoin suorittama laitosten, niiden ohjelmien tai niiden laadunvarmistusjärjestelmien arviointi.

— Laadunvarmistusta suorittavien ulkoisten valvontaelinten tai -organisaatioiden toimintaa on tarkasteltava säännöllisin väliajoin.

— Laadunvarmistuksen olisi katettava asiayhteys, panos, prosessi ja tuotos, painottaen erityisesti tuotoksia ja oppimistuloksia.

— Laadunvarmistusjärjestelmiin olisi sisällyttävä seuraavat tekijät:

  — selkeät ja mitattavat tavoitteet ja normit, täytäntöönpanon suuntaviivat, joissa otetaan huomioon sidosryhmien osallistuminen,

  — asianmukaiset resurssit,

  — johdonmukaiset arviointimenetelmät, joissa yhdistyvät itsearviointi ja ulkoinen arviointi,

  — menettelyt palautteen antamiseksi ja parannusten tekemiseksi,

  — laajalti saatavilla olevat arvioinnin tulokset.

— Kansainvälisen, kansallisen ja alueellisen tason laadunvarmistusaloitteita on koordinoitava yleiskuvan, johdonmukaisuuden, synergian ja koko järjestelmän kattavan analyysin varmistamiseksi.

— Laadunvarmistuksen on oltava eri koulutustasojen ja -järjestelmien yhteistyöhön perustuva prosessi, jossa ovat mukana kaikki asiaan liittyvät sidosryhmät jäsenvaltioiden ja yhteisön tasolla.

— Yhteisön laajuiset laadunvarmistuksen suuntaviivat voivat toimia arviointien ja vertaisoppimisen viitemateriaalina.